

OULU

Sivistys- ja
kulttuuripalvelut

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Alaluokkien arvioinnin **ABC**

***Oulun kaupungin perusopetuksen
opetussuunnitelman arviointiosuus***

Uusi päivitetty versio 1.8.2020

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	2
Alkusanat.....	2
1. Arvioinnin tehtävät ja periaatteet.....	3
2. Arvioinnin vuosikello.....	4
3. Formatiivinen arviointi.....	8
LIITTEET	
LIITE 1 Kehityskeskustelurunko 1.–6. luokat.....	9
LIITE 2 Arviointikeskustelurunko 1. ja 2. luokat.....	10
LIITE 3 Arviointikeskustelurunko 3. ja 4. luokat.....	11
LIITE 4 Käyttäytymisen arviointikriteerit Oulussa.....	12

Alkusanat

Arvioinnin ABC:ssä on tiivistetysti Oulun kaupungin opetussuunnitelman mukaiset arvioinnin linjaukset ja ohjeistukset. ABC antaa ohjeet lukuvuoden aikaisen formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseen vuosiluokilla 1–6. Liitteissä on tukimateriaalia arvioinnin toteuttamiseen.

1. Arvioinnin tehtävät ja periaatteet

Perusopetuslain ja -asetuksen mukaan perusopetuksen oppilaan arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää.

Arvioinnin tehtävänä on

- ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan itsearvioinnin taitoja (**formatiivinen arviointi**).
- kuvata, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineelle asetetut tavoitteet (**summatiivinen arviointi**).

Perusopetuksen arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen.

Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on ohjata opetusta ja oppilaan opiskelua suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden saavuttamiseksi.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. Summatiivinen arviointi kuvaa oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoa. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.

Opetussuunnitelmaan on jokaiselle oppiaineelle kirjattu oppimisen tavoitteet. **Oppimisen tavoitteita ovat sekä oppiainekohtaiset taitotavoitteet että sisällölliset tavoitteet.** Oppiainekohtaisilla taitotavoitteilla tarkoitetaan työskentelyn ja laaja-alaisen osaamisen taitoja.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää

- taitoa työskennellä itsenäisesti ja yhdessä
- taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyä
- taitoa ottaa huomioon työskentelystä saamansa palaute ja toimia sen mukaisesti
- taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä
- taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa.

Laaja-alainen osaaminen tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaista osaamista rakennetaan jokaisessa oppiaineessa, ja sen kehittymistä arvioidaan osana oppiaineiden arviointia. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on seitsemän.

Käyttäytymistä arvioidaan Oulun kaupungin arviointikriteerien mukaisesti (Liite 4). Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin. Käyttäytyminen arvioidaan omana kokonaisuutena.

Arviointi on

- ▶ yhdenvertaista
- ▶ vuorovaikutuksessa tapahtuvaa
- ▶ avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta edellyttävää
- ▶ oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaista
- ▶ tavoitteisiin ja kriteereihin perustuvaa
- ▶ suunnitelmallista ja johdonmukaista
- ▶ monipuolista.

2. Arvioinnin vuosikello

Lukuvuoden aikana oppimista arvioidaan formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin keinoin. Näiden arviointikeinojen avulla oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan opintojen edistymisestä.

Vanhempainilta lukuvuoden alkaessa

Kouluilla syksyllä pidettävissä vanhempainilloissa esitellään yhtenä asiana jokaisen vuosiluokan arvioinnin vuosikello ja todistus pohja. Lisäksi käsitellään vuosiluokan tavoitteita ja esimerkiksi erilaisia tapoja, joilla oppilas voi lukuvuoden aikana osoittaa oppimistaan ja osaamistaan.

Kehityskeskustelut

Kehityskeskustelussa käsitellään oppilaan vahvuuksia, oppimis- ja työskentelytaidoja sekä ajankohtaisia opiskeluun ja ikävaiheeseen liittyviä kysymyksiä.

- **Käydään huoltajan ja oppilaan kanssa tai oppilaan kanssa, jos huoltaja ei osallistu.**
- **Huoltajan läsnäolo keskusteluissa on erityisen tärkeää 1. luokalla, opettajan ottaessa vastaan uuden luokan sekä lisäksi 5.–6. -luokilla, joilla kehityskeskustelu on ainoa arvioinnin vuosikellon velvoittama keskustelu.**
- Kehityskeskustelurunko on tämän arviointioppaan liitteenä (Liite 1). Opettaja käyttää keskustelurunkoa yksilöllisesti ja soveltaen oman harkintansa mukaan.

Tässä ohjeistuksessa on Oulun kaupungin linjaukset arvioinnin aikataulusta. Koulukohtaisesti sovitaan oppimisen aikaisen arvioinnin toteuttamisesta ja dokumentoinnista.

- Keskustelut järjestetään koulukohtaisesti sovitulla tavalla, kuitenkin niin, että ne pidetään oppilaan oppituntien ulkopuolella ja oppilaan viikkotuntimäärä ei vähene.
 - Kehityskeskusteluihin varataan jokaista oppilasta kohti aikaa 20–30 minuuttia.
- **1. luokalla oppilaalle ja huoltajille tarjotaan mahdollisuus Lapset puheeksi -keskusteluun. Mikäli kehityskeskustelu käydään LP-menetelmällä, erillistä kehityskeskustelua ei käydä.**
- 1.–4. luokkien kehityskeskustelut käydään syyskuun loppuun mennessä, 5.–6. luokilla syyslomaan mennessä.
- 5.–6. luokilla keskusteluissa käydään läpi vuosiluokilla uutena alkaneissa oppiaineissa edistyminen sekä ennakoidaan tuleva numeerinen välitodistus.
- Pedagogisten asiakirjojen laatiminen ja kehityskeskustelu voidaan suorittaa samalla kertaa.
- Yhdessä määritelty tavoite kirjataan Wilman Tuki-välilehdeltä avautuvaan oppimissuunnitelmaan, Arviointi- ja kehityskeskusteluille varattuun kohtaan.
 - Tavoite on oppimisen edistymiseen, työskentelytaitoihin, laaja-alaisen osaamisen taitoihin ja/tai käyttäytymiseen liittyvä, oppilaan oppimista edistävä asia.
- Kaikki keskustelut ovat ys-aikaa, ja ne tulee ottaa huomioon ys-ajan suunnittelussa.

Välitodistus

- Välitodistus annetaan 5. ja 6. luokalla syyslukukauden päättyessä.
- 5. luokalla äidinkielen, A1-kielen ja matematiikan arviointia täydennetään sanallisella liitteellä.

Arviointikeskustelut

Vuosiluokilla 1–4 ei anneta välitodistusta. Näillä vuosiluokilla väliarviointi toteutetaan arviointikeskusteluna, johon osallistuu oppilaan lisäksi vähintään yksi huoltaja. Keskustelu käydään vuorovaikutuksessa huoltajan ja oppilaan kanssa.

- Arviointikeskustelut käydään joului-tammikuun aikana.
- Arviointikeskustelun rungot eri vuosiluokille löytyvät tämän Arvioinnin ABC:n liitteistä. (Liitteet 2,3)
- Keskustelussa käydään läpi oppilaan oma arviointi oppimisen edistymisestä, oppimisen tavoitteet ja niissä edistyminen, työskentelytaidot (sisältäen laaja-alaisen osaamisen taidot) ja käyttäytyminen. Siinä arvioidaan oppilaan edistyminen myös kehityskeskustelussa asetetussa tavoitteessa/ tavoitteissa. Keskustelussa asetetaan tavoite/tavoitteita tulevalle lukukaudelle.
- Arviointikeskustelussa hyödynnetään joko Wilmassa Arviointikeskusteluvälilehdellä täytettyä itsearviointia tai jotain muuta oppilaan tuottamaa itsearviointimateriaalia.
- Keskustelussa asetettu tavoite päivitetään Wilman oppimissuunnitelmaan Arviointi- ja kehityskeskusteluille varattuun kohtaan.
 - Tavoite on oppimisen edistymiseen, työskentelytaitoihin, laaja-alaisen osaamisen taitoihin ja/ tai käyttäytymiseen liittyvä, oppilaan oppimista edistävä asia.
- Keskustelut järjestetään koulukohtaisesti sovitulla tavalla, kuitenkin niin, että ne pidetään oppilaan oppituntien ulkopuolella ja oppilaan viikkotuntimäärä ei vähene.
 - Arviointikeskusteluun varataan aikaa 30 minuuttia. Tukea tarvitsevien oppilaiden keskustelut voivat tarpeen vaatiessa olla kestoiltaan pidempiä mm. pedagogisten asiakirjojen päivittämisen takia.
- Kaikki keskustelut ovat ys-aikaa, ja ne tulee ottaa huomioon ys-ajan suunnittelussa.

Lukuvuositodistus

Lukuvuositodistuksessa arvioidaan oppiaineittain, miten oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet. 1.–3. luokilla oppilaat saavat sanallisen lukuvuositodistuksen ja vuosiluokilla 4–6 numeerisen lukuvuositodistuksen. Lisäksi neljännellä luokalla lukuvuositodistusta täydennetään sanallisen arvioinnin liitteellä.

- *Lukuvuoden päätteeksi oppilas saa lukuvuositodistuksen. Lukuvuositodistus on yhteenveto kaikesta lukuvuoden aikana toteutuneesta oppimisen arvioinnista.*
- *Todistuksessa arvioidaan oppilaan osaaminen suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin.*
- *1.-3. luokilla käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti ja 4.-6. luokilla käyttäytyminen arvioidaan numerolla.*
- *Lukuvuositodistus on myös päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle.*
- *Lukuvuositodistusohjat liitteineen löytyvät osoitteesta: **ouka.fi/opetussuunnitelma**.*
- *Opettajille tarkoitetut Wilman arviointiohjeet löytyvät Akkunasta otsikon Oppiminen ja tuki alta.*

Välitodistus 5. ja 6.lk

Arviointikeskustelut 1.–4.lk

- itsearviointimateriaali
- Tavoite päivitetään oppimissuunnitelmaan.
- Huoltaja osallistuu.

Kehityskeskustelut, 1.–6. lk

- keskustelurunko
- Tavoite päivitetään oppimissuunnitelmaan.
- huoltajan osallistuminen vapaaehtoisista

Vanhempainilta

- syyslukukauden alussa

Lukuvuositolustus on yhteenveto lukuvuoden arvioinnista.

3. Formatiivinen arviointi

Formatiivinen arviointi on oppimisen aikana ja oppimista varten tehtävää arviointia. Se on oppimista tukevaa, ohjaavaa ja kannustavaa palautetta. Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin sekä se, miten hän voi parantaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Oppilaalla on aktiivinen rooli oman oppimisensa ymmärtämisessä ja ohjaamisessa (itsearviointi). Vertaispalautteen avulla oppilas oppii arvioimaan yhteistä toimintaa, työskentelyä ja tuotosta. Oppilas tuottaa osana oppimistaan materiaalia, jota hyödynnetään formatiivisessa arvioinnissa. Formatiivisen arvioinnin pohjalta opettaja pystyy myös kehittämään opetustaan.

- *Tavoitteet ja arviointiperusteet ovat oppilaiden tiedossa.*
- *Harjoitellaan itsearviointia ja vertaispalautteen taitoja.*
- *Palautetta annettaessa huomioidaan yhdessä aiemmin asetetut tavoitteet ja aiempi osaaminen.*
- *Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa.*
- *Jatkuvan arvioinnin keinot määrittyvät koulun arviointikäytänteiden mukaisesti. Formatiivista arviointia tukevat mm.*
 - *vihkotyöskentely, oppimispäiväkirjat, portfolio, projektiseinät, muut tuotokset jne.*
 - *oppilaan ja opettajan havainnot*
 - *sähköiset työkalut*
 - *keskustelut (myös symbolien tai kuvien avulla).*

LIITE 1

Kehityskeskustelurunko 1.–6. luokat

Ohje huoltajille

Voitte valmistautua kehityskeskusteluun etukäteen yhdessä lapsenne kanssa ja pohtia, mitä asioita haluatte nostaa keskustelussa esille. Pääosa keskustelussa on oppilaalla, joka itse suuntaa opinpolkuaan vahvuuksien ja tavoitteiden suunnassa.

1. Keskustelussa käsitellään mm. seuraavia asioita

- *koulunkäynti: koulupäivän rutiinit (perusedellytykset oppimisen sujumiseen, ruokailu, välitunnit), koulussa viihtyminen ja kaveriasiat*
- *arkiset toimet: syöminen, nukkuminen, kouluunlähtö ja kotiintulo, TV, tietokone ja pelit, vapaa-aika ja harrastukset, kotitehtävät*
- *työskentelytaidot (vahvuudet ja kehittämisen kohteet): Itsenäisen ja yhdessä työskentelyn taidot, taito suunnitella ja arvioida omaa työtään, taito ottaa huomioon työskentelystä saamansa palaute ja toimia sen mukaisesti, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen, taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa*
- *edistyminen oppiaineissa: edistyykö oppiminen vaivatta, oppimisen vahvuudet ja kehittämisen kohteet (keskitytään keskeisiin asioihin)*
- *käyttäytyminen*
- *4. luokalla uusi oppiaine, valinnaisaineiden valinta kevätlukukaudella, lukuvuositodistuksen numeroarviointi sekä liitteenä olevat sanalliset täydennykset (AI, MA, A1-kieli)*

- *5.–6. luokilla uutena alkaneissa oppiaineissa edistyminen sekä tulevan välitodistuksen ennakoiminen*
- *6. luokalla nivelvaiheen ajankohtaiset asiat*

2. Keskustelun aikana oppilas asettaa itselleen tavoitteen ikätaso huomioiden. Tavoite liittyy oppiaineessa edistymiseen, työskentelytaitoihin tai käyttäytymiseen.

- *Tavoite/keskeisimmät tavoitteet kirjataan Wilmaan oppimissuunnitelmaan.*
- *Tavoite määritellään riittävän selkeäksi ja yksinkertaiseksi kehityskeskustelun aikana.*

LIITE 2

Arviointikeskustelurunko 1. ja 2. luokat

1) Keskustelu koulunkäynnin kokonaistilanteesta esimerkiksi Wilmassa täytetyn itsearvioinnin tai muun materiaalin pohjalta.

2) Oppimistavoitteet

Keskustelussa keskitytään oppilaan oppimisen ja kasvun kannalta keskeisiin tavoitteisiin.

Työvälineenä jatkuva havainnointi ja oppilaan itsearviointi

- edistyminen asetetuissa tavoitteissa
- työskentelyn taidot (sis. laaja-alaiset taidot)

Äidinkieli ja kirjallisuus (suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)

Matematiikka

A1- kieli

Ympäristöoppi

Uskonto/Elämäkatsomustieto

Taito- ja taideaineet (li, mu, ks ja ku)

- käyttäytyminen

3) Tavoitteen asettaminen tulevalle lukukaudelle

Yhteisen keskustelun pohjalta sovitut keskeiset tavoitteet kirjataan Wilmaan oppimissuunnitelmaan.

Keskusteluun mukaan:

- oppilaan tuottamaa materiaalia (havainnot, sähköinen materiaali, tuotokset)
- oppilaan itsearviointimateriaali
- palautteet oppilasta opettavilta opettajilta (koulu suunnittelee palautetiedon keräämisen)
- opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet (tarvittaessa)

LIITE 3

Arviointikeskustelurunko 3. ja 4. luokat

1) Keskustelu koulunkäynnin kokonaistilanteesta esimerkiksi Wilmassa täytettyä itsearviointia tai muun materiaalin pohjalta.

2) Oppimistavoitteet

Keskustelussa keskitytään oppilaan oppimisen ja kasvun kannalta keskeisimpiin tavoitteisiin.

Työvälineenä jatkuva havainnointi ja oppilaan itsearviointi

- edistyminen asetetuissa tavoitteissa
- työskentelyn taidot (sis. laaja-alaiset taidot)

Äidinkieli ja kirjallisuus (suomen kieli ja kirjallisuus tai suomi toisena kielenä ja kirjallisuus)

Matematiikka

A1-kieli

Ympäristöoppi

Uskonto/Elämäkatsomustieto

Yhteiskuntaoppi (4. luokka)

Taito- ja taideaineet (li, mu, kä ja ku)

- käyttäytyminen

3) Tavoitteen asettaminen tulevalle lukukaudelle

Yhteisen keskustelun pohjalta sovitut keskeiset tavoitteet kirjataan Wilmaan oppimissuunnitelmaan.

Keskusteluun mukaan:

- oppilaan tuottamaa materiaalia (havainnot, sähköinen materiaali, tuotokset)
- oppilaan itsearviointimateriaali
- palautteet oppilasta opettavilta opettajilta (koulu suunnittelee palautetiedon keräämisen)
- opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet (tarvittaessa)

LIITE 4

Käyttäytymisen arviointikriteerit Oulussa

Käyttäytymisen arviointi perustuu koulussa sovittujen toimintatapojen ja järjestyssääntöjen noudattamiseen. Käyttäytymisen ohjaus sekä käyttäytymiseen liittyvien tietojen ja taitojen opettaminen ovat osa koulun kasvatustehtävää. Oppilaan käyttäytymisen arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan ikätaso ja edellytykset.

Käyttäytymisen arvosanaa annettaessa voidaan soveltaa seuraavia kriteereitä:

erinomainen 10

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä vaikuttaa positiivisella esimerkillä muihin oppilaisiin ja oppimistilanteisiin
- toimii rakentavasti oman ryhmänsä ja kouluyhteisön parhaaksi erilaisissa tilanteissa
- osoittaa oma-aloitteisuutta yhteisten asioiden hoitamisessa

kiitettävä 9

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön koulutyössä
- toimii vastuullisesti kouluyhteisössä sovittujen sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti
- käyttäytyy ystävällisesti ja avuliaasti, pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan hyvän työskentelyilmapiirin muodostumiseen

hyvä 8

- käyttäytyy asiallisesti tilanteeseen sopivalla tavalla
- noudattaa useimmiten koulun sääntöjä
- käyttäytyy yleensä hyvien käytöstapojen mukaisesti
- pystyy yleensä ratkaisemaan ristiriitatilanteita oma-aloitteisesti
- osaa toimia ryhmässä

tydyttävä 7

- käyttäytyy useimmiten tilanteeseen sopivalla tavalla
- tuntee ja hyväksyy koulun säännöt
- kykenee ohjatusti ratkaisemaan ristiriitatilanteita
- osaa tuetusti toimia ryhmässä

kohtalainen 6

- suhtautuu usein välinpitämättömästi kanssaihmiin, koulutyöhön ja kouluympäristön viihtyvyyteen
- rikkoo toistuvasti koulun sääntöjä
- aiheuttaa asenteillaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä
- tarvitsee jatkuvaa ohjausta ja neuvontaa käyttäytymisessä

välttävä 5

- erittäin välinpitämätön käytös suhteessa kanssaihmiin, koulutyöhön ja kouluympäristöön
- tarvitsee erityisiä toimenpiteitä opiskelun turvaamiseksi

hylätty 4

- käyttäytyminen normaaliin kouluyhteisöön täysin sopimatonta

